

На 9 ноември 1989 г. стената, разделяща Източен от Западен Берлин, известна като Берлинска (Berliner Mauer) се срути; една година по-късно Федерална република Германия и Германската демократична република се обединиха в единна държава – Германия.

В преносен и в буквален смисъл в Европа датата 9 ноември 1989 г. ознаменува действителния исторически край на военното, политическо и идеологическо противоборство, артикулирано като „Студена война“ в продължение на 45 години след разгрома на Германия във Втората световна война. Наследниците на победителите в тази война, създали двете световни системи след 1945 г. – т.нар. западен и иточен блок предоставят правото на германската нация да премахне „желязната завеса“ в отечеството си и да излъчи послание за обединение на центъра на християнската цивилизация – Европа към другите европейски нации .

„Архитектите“ на новия световен мир през 1989 г. и разбира се – негови гаранци, са американският президент Р. Рейгън и последният генерален секретар на КПСС – М.Горбачов. Началото на процеса се случва точно 200 години след френската революция – 1789 г. На общо събрание на ООН в Ню Йорк през декември с.г. М.Горбачов потвърждава подкрепата на държавата си към принципите на тази революция – „свобода, братство, равенство“. Старият континент отдъхва с облекчение – без нова война, без кръв, без човешки жертви и разрушения приключва поредният експеримент за „прогресивно развитие“ в границите на бялата раса – т.нар. социализъм.

Безкръвната „развързка“ неочаквано изправя западноевропейците пред въпроса как източната половина на континента ще осъществи преход от тоталитаризъм към демокрация, от централизирана планова икономика към свободно пазарно стопанство, от диктатура на пролетариата към правова държава и върховенството на закона. Поради това едва през 1996 г. ПАСЕ подготвя резолюция 1096 относно общите принципи на прехода към демокрацията в 10-те пост-комунистически държави, намиращи се до 1989 г. в съветската сфера на влияние в Европа (Приложение № 2).

В т. 6 от тази резолюция, претендираща да регламентира този исторически преход без аналог в европейската, а и световна практика се обръща специално внимание на необходимостта от „трансформация на менталността (съзнанието и умовете)“ в посока „отстраняване всеки страх от поемане на отговорност, неуважение към различията, краен национализъм...“ и т.н. Следователно, макар че не определя съдържанието на самото понятие „национализъм“ резолюция 1096 на ПАСЕ допуска възможността да продължи да съществува поне „умерен национализъм“, след като се отхвърля „крайния национализъм“ в Европа...

При тази съществуваща двусмисленост на понятията ето защо е наложително дори 20 години след 1989 г. да се потърсят нови методологично-релевантни и исторически обективни аргументи в полза на удовлетворителния отговор на въпросите: къде, кога и поради какви причини възниква

национализмът в Европа, какви са принципите на тази доктрина и вариантите ѝ; защо в последното десетилетие на ХХ в. се забранява „крайният национализъм“ в Европа, а негласно се допуска съществуването на „умерен национализъм“; може ли да се постулира отделното битие на „комунистическия национализъм“, както проблемът беше артикулиран от западноевропейската журналистика по време най-вече на разпадането на бивша Югославия и ex-СССР .

Познавателната спирала на национализма има за начална точка 1789 г. - годината на френската революция, която често се титулува Велика; крайната ѝ точка по обективни причини е поставена през 1945 г. със създаването на ООН. Този времеви отрязък обаче е и съдържателният период във формирането на европейската идея; Европейският съюз, чиито член днес е и България, представя нейното съвременно битие.

„Паралелна история“ е опит в посока на преосмисляне на съществуващата традиция за наличието на конфликт между национализма и същността на европейската идея, обуславящ специфичната ѝ еволюция и цезури в годините 1789-1945 г.